

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ХІМІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ
Кафедра органічної хімії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІХЕ

/проф. Василь ЛЕНДЄЛ

» _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДИЯЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	102 Хімія
Освітня програма	Хімія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи охорони праці та безпека життєдіяльності**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **10 Природничі науки спеціальності 101 Екологія** освітньої програми **Екологія та охорона навколишнього середовища**.

Розробники: **Фаринюк Юрій Іванович**, доцент кафедри органічної хімії, кандидат хімічних наук, старший науковий співробітник

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **Органічної хімії**

протокол № 9 від «8» червня 2023 р.

Завідувач кафедри Михайло ОНИСЬКО

Схвалено науково-методичною комісією ННІХЕ

протокол № 10 від «26» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії Михайло СЛИВКА

© _____, 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1	
Кількість модулів –2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	1	
	Лекції:	
	32	
	Практичні (семінарські):	
	0	
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
	12	
Форма підсумкового контролю: письмова	Самостійна робота:	
	46	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи охорони праці та безпека життєдіяльності**» є забезпечити відповідні сучасним вимогам знання студентів про загальні закономірності виникнення та розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини, сформувати вміння і навички для їх запобігання і ліквідації, а також підготовка студентів до вирішення різноманітних питань охорони праці (ОП).

Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей до кожного модулю, або змістового модулю сформульовані конкретні цілі у вигляді певних вмінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни. Кінцеві цілі розташовані на початку програми передують її змісту, конкретні цілі передують змісту відповідного змістового модулю.

Кінцеві цілі вивчення навчальної дисципліни “Основи охорони праці та безпека життєдіяльності” – опанувати основами захисту здоров'я та життя людини і середовища її проживання від небезпек.

Завдання: закласти основи безпечної організації умов праці, навчити чітко формулювати вимоги ООП та БЖД, кваліфіковано обґрунтовувати свої рішення, а також опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність працювати у команді

ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК 12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 6. Здатність оцінювати ризики.

ФК 7. Здатність здійснювати типові хімічні лабораторні дослідження

ФК 8. Здатність здійснювати кількісні вимірювання фізикохімічних величин, описувати, аналізувати і критично оцінювати експериментальні дані.

ФК 9. Здатність використовувати стандартне хімічне обладнання

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Хімія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати принципи і процедури фізичних, хімічних, фізико-хімічних методів дослідження, типові обладнання та прилади.	ПРН 8.
Здійснювати експериментальну роботу з метою перевірки гіпотез та дослідження хімічних явищ і закономірностей.	ПРН 14.
Працювати самостійно або в групі, отримати результат у межах обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та наукову доброчесність..	ПРН 17.
Оцінювати та мінімізувати ризики для навколишнього середовища при здійсненні професійної діяльності;	ПРН 25

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи охорони праці та безпека життєдіяльності**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Використовувати правила роботи та техніку безпеки при проаеденні фізичних, хімічних, фізико-хімічних методів дослідження, роботі з приладами.	ПРН 8.
Проводити безпечну експериментальну роботу при дослідженні хімічних явищ і закономірностей.	ПРН 14.
Здатність працювати самостійно або в групі, з дотриманням професійної сумлінності..	ПРН 17.
Мінімізувати ризики для навколишнього середовища при здійсненні професійної діяльності;	ПРН 25

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування навчального навантаження з освітньої програми: поточний, модульний, підсумковий контроль. Поточне оцінювання рівня засвоєння теми здійснюється на кожному лабораторному заняттях. Рейтингова оцінка формується на основі поточних оцінок та результатів виконання модульних контрольних робіт. Підсумкова оцінка за дисципліну може дорівнювати рейтинговій або ж встановлюватись за підсумками складання заліку.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: колоквіуми

Форма модульного контролю: КР-1 і КР-2

Форма підсумкового семестрового контролю: залік

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота		Модульна контрольна робота	Сума
T1		K1	50 балів
20		30	

T1, T2 ... – теми

Теми оцінювання по модулю 1.

T1 – Метеорологічні умови виробничого середовища.

K1 – Контрольна робота по змістовому модулю № 1

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота		Модульна контрольна робота	Сума
T2	T3	K2	50 балів
10	10	30	

T1, T2 ... – теми

Теми оцінювання по модулю 2.

T2 – Захист повітряного і водного басейнів.

T3 – Основи пожежної профілактики і гасіння пожеж.

K2 – Контрольна робота по змістовому модулю № 2.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Разом за модуль 1 і 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	1	20	2	20	3	40
Модульна контрольна робота	1	30	1	30	2	60
Разом	2	50	2	50	5	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Схема системи оцінки знань студентів з курсу «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності»:

Контрольні роботи по лекційному матеріалу проводяться в рамках лекційних занять.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, оцінювання виконується без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення. У випадку, коли студент за результатами поточних контролів з усіх видів навчальних занять отримав менше 60% балів, або не погоджується з оцінкою, яку отримав під час підсумкового контролю, він має право скласти екзамен. Студент, який не з'явився на екзамен без поважних причин, вважається таким, що одержав незадовільну оцінку, чи погоджується зі своїм підсумковим контролем.

Якщо студент був не допущений до екзамену, він повинен до встановленого терміну перескладання екзамену набрати необхідну кількість балів з поточного та /або проміжного контролю, виконуючи додаткові види робіт або перескладаючи модульну контрольну роботу.

Повторне складання підсумкового контролю з дисципліни, коли студент отримав оцінку «не задовільно» (нижче 60-ти балів), допускається не більше двох разів. Спроби студента виправити оцінку й не допустити академічної заборгованості обмежуються терміном в один місяць після закінчення екзаменаційної сесії.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Залік виставляється (без складання) у випадку набору кількості балів, що відповідає оцінці «задовільно» (**D**).

Студенти з оцінкою (**B**, **C** та **D**) мають право на покращення успішності з дисципліни шляхом повторного складання підсумкового модульного контролю під час канікул чи впродовж 2-ох (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим ректором. Підсумкова оцінка, що виставляється, повинна бути не менша за рейтингову оцінку, яку студент отримав при модульному навчанні.

Студенти з оцінкою (**E**) мають право на повторне складання підсумкового модульного контролю для отримання заліку із дисципліни.

Студенти з оцінкою (**FX**) мають право на повторне складання підсумкового модульного контролю, але не більше 2-ох разів (під час канікул чи впродовж 2-ох (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим ректором).

Студенти, які одержали оцінку (**F**) по завершенню вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму або не набрали мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Правова частина охорони праці та безпеки життєдіяльності, оцінка стану довкілля і захист його від забруднення, забезпечення екологічної безпеки

Конкретні цілі:

Розглянути основи законодавства про охорону праці та безпеку життєдіяльності, принципи створення безпечних та здорових умов праці в хімічних лабораторіях і виробництві.

Тематичний модуль 1.1. Правова основа ОП та БЖД.

Конкретні цілі:

Розглянути і засвоїти основи законодавства про ОП та БЖД.

Принципи створення здорових та безпечних умов праці. Виробничий травматизм.

Тема 1. Основи законодавства про ОП та БЖД.

Статті Конституції України по ОП, закон України “Про охорону праці”. Положення про державний комітет України по нагляду за охороною праці, закон України “Про охорону навколишнього природного середовища”, інші нормативні документи з питань ОП.

Обов’язки адміністрації підприємства (власника) і працівників по забезпеченню здорових і безпечних умов праці. Права трудових колективів в галузі ОП.

Відповідальність за порушення правил ОП.

Тема 2. Створення безпечних і здорових умов праці на виробництві, виробничий травматизм.

Поняття про систему стандартів безпеки праці. Управління ОП на підприємстві. Контроль за дотриманням правил і законів ОП.

Поняття про виробничу травму, нещасний випадок і професійне захворювання, запобігання нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві.

Показники виробничого травматизму і професійних захворювань.

Тематичний модуль 1.2. Забезпечення екологічної безпеки у різних сферах діяльності людини.

Конкретні цілі:

Розглянути техніку безпеки (ТБ) в хімічних лабораторіях, їх оснащення і вентиляцію, правила роботи з шкідливими речовинами і засоби захисту від шкідливостей, забруднення навколишнього середовища, метеорологічні умови виробничого середовища.

Тема 3. ТБ в хімічних лабораторіях та правила роботи з шкідливими речовинами (ШР).

Санітарно-технічне обладнання лабораторій. Загальні правила безпечної організації робіт в хімічних лабораторіях.

Безпека зберігання хімічних речовин.

Безпека робіт з їдкими, вогне- та вибухонебезпечними і сильнодіючими отруйними речовинами.

Міри безпеки при роботах, які проводяться під тиском і у вакуумі.

Перша допомога при хімічних опіках і отруєнні ШР.

Тема 4. Оцінка стану довкілля і захист його від забруднення.

Шляхи забруднення навколишнього середовища. Поняття про способи очистки атмосферного повітря і стічних вод.

Тема 5. Метеорологічні умови виробничого середовища.

Терморегуляція організму і наслідки її порушення.

Нормування метеорологічних умов.

Забезпечення метеорологічних умов (припливно-витяжні вентиляційні системи).

Тема 6. Засоби захисту від шкідливостей.

Класифікація засобів захисту. Засоби індивідуального захисту (спецодяг, спецвзуття, засоби захисту органів дихання, голови, рук, очей).

Тема 7. Підсумковий контроль засвоєння модуля 1.

Модуль 2. БЖД. Техногенні небезпеки. Пожежна безпека.

Конкретні цілі:

Розглянути основи БЖД, тему: «людина – життєве середовище», небезпеки життєвого середовища.

Тематичний модуль 2.1. Основи БЖД, життєдіяльність людини як елемент системи «людина – життєве середовище».

Тема 8. Загальні основи безпеки життєдіяльності. Основне завдання дисципліни БЖД. Термінологія БЖД. „Безпеки“ і „небезпеки“ ключові категорії в БЖД. Ризик у безпеці життєдіяльності.

Тема 9. Життєдіяльність людини як елемент системи «людина – життєве середовище». Загальні поняття про організм та психіку людини. Характеристика основних аналізаторів, що забезпечують безпеку життєдіяльності. Загальні уявлення про обмін речовин та енергії. Здоров'я людини і вплив негативних чинників на природній стан організму.

Тема 10. Небезпеки життєвого середовища (6 год.).

10.1. Хімічні та біологічні чинники небезпек (2 год.).

10.1.1. Гігієна праці та виробнича санітарія, шкідливі виробничі фактори і речовини.

10.1.2. Шкідливі речовини в повітрі і воді, їх ГДК та шляхи зменшення пагубного впливу.

10.2. Фізичні чинники небезпек (2 год.).

10.2.1. Віброакустичні шкідливі чинники, техногенні джерела електромагнітного і іонізуючого випромінювання.

10.3. Основи електробезпеки (2 год.).

Дія електричного струму на організм людини. Умови, що визначають можливість ураження електрострумом. Захист від дії електроструму і надання першої допомоги у випадку ураження електрострумом.

Тема 11. Основи пожежної профілактики і гасіння пожеж (4 год.).

Ознайомлення з організацією пожежної охорони. Процеси горіння, показники пожежо- і вибухонебезпечних властивостей речовин і матеріалів. Методи і засоби гасіння пожеж.

Тема 12. Підсумковий контроль засвоєння модуля 2.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
1-й семестр						
Модуль 1 . Правова частина охорони праці та безпеки життєдіяльності. Забезпечення техніки безпеки (ТБ) в хімічних лабораторіях і виробництві.						
<u>Тематичний модуль 1.1.</u> Правова основа ОП.						
<u>Тема 1.</u> Основи законодавства про ОП та БЖД.	8	2	-	-	-	4
<u>Тема 2.</u> Створення безпечних і здорових умов праці на виробництві, виробничий травматизм.	6	4	-	-	-	4
<u>Тематичний модуль 1.2.</u> Забезпечення екологічної безпеки у різних сферах діяльності людини.						
<u>Тема 3.</u> ТБ в хімічних лабораторіях та правила роботи з ШР.	6	2	-	-	-	4
<u>Тема 4.</u> Оцінка стану довкілля і захист його від забруднень.	6	2	-	-	-	4
<u>Тема 5.</u> Метеорологічні умови виробничого середовища.	10	2	-	4	-	4
<u>Тема 6.</u> Засоби захисту від шкідливостей.	6	2	-	-	-	4
<u>Тема 7.</u> Модульна контрольна робота	2	2	-	-	-	-
Разом за модуль	44	16	-	4	-	24
Модуль 2. БЖД. Техногенні небезпеки. Пожежна безпека.						
<u>Тематичний модуль 2.1.</u> Основи БЖД, життєдіяльність людини як елемент системи «людина – життєве середовище».						
<u>Тема 8.</u> Загальні основи безпеки життєдіяльності.	7	2	-	-	-	5
<u>Тема 9.</u> Життєдіяльність людини як елемент системи «людина – життєве середовище».	7	2	-	-	-	5
<u>Тема 10.</u> Небезпеки життєвого середовища.	17	6	-	4	-	7
<u>Тема 11.</u> Основи пожежної профілактики і гасіння пожеж.	13	4	-	4	-	5
<u>Тема 12.</u> Модульна контрольна робота	2	2	-	-	-	-
Разом за модуль	46	16	-	8	-	22
Разом за семестр	90	32	-	12	-	46

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Метеорологічні умови виробничого середовища	4	
2	Захист повітряного і водного басейнів	4	

3	Основи пожежної профілактики і гасіння пожеж	4	
Разом		12	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Основи законодавства про ОП та БЖД.	4	
2	Створення безпечних і здорових умов праці на виробництві, виробничий травматизм.	4	
3	ТБ в хімічних лабораторіях та правила роботи з ШПР.	4	
4	Засоби захисту від шкідливостей.	4	
5	Метеорологічні умови виробничого середовища.	4	
6	Загальні основи безпеки життєдіяльності.	5	
7	Життєдіяльність людини як елемент системи «людина – життєве середовище».	5	
8	Небезпеки життєвого середовища.	7	
9	Захист повітряного і водного басейнів	4	
10	Основи пожежної профілактики і гасіння пожеж.	5	
Разом		46	

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Технічні засоби: Мультимедійне забезпечення (комп'ютер, проектор)

Обладнання: Анемометр індукційний 2-30м/с, анемометр крильчатий 0,3-5м/с, прилад для визначення температури спалаху у закритому тиглі ТВЗ (1996), фотоколориметр КФК-3

Програмне забезпечення: система електронного навчання MOODLE, Google Meet.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Конституція України, вид. "ІВА", Київ, 1996, 52 с.
2. В.П. Кучерявий, Ю.Е. Павлюк, А.Д. Кузик, С.В. Кучерявий. «Охорона праці», Львів, «Оріяна Нова», 2007, 367 с.
3. М.П. Гандзюк, Е.П. Желібо, М.О. Халімовський. «Основи охорони праці», Київ, «Каравела», 2011, 381 с.
4. Л.Е. Піскунова, В.А. Прилипко, Т.О. Зубок. «Безпека життєдіяльності», Київ, «Академія», 2012, 222 с.
5. Е.П. Желібо, В.В. Зацарний. «Безпека життєдіяльності», Київ, «Каравела», 2007, 287 с.
6. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки: Навч. Посібник/ В.В. Бегун, І.М. Науменко – К.:, 2004.- - 328 с.
7. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І, Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2009. – 264 с.
8. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності. Навч. Посіб. – Львів: Видавництво «Бескид Біт», 2005. - 304 с.
9. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавничий центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2005. – 301 с.

Допоміжна література

1. А.С. Сачков, М.К. Медвідь. “Охорона праці, законодавчі та нормативні акти, порядок реалізації та коментарії до них”, Київ, “ОКО”, 1995.
2. М.К. Митрога, П.П. Гаврилко, “Безпека життєдіяльності”, Ужгород. – «Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ комітету інформації». – 1998, 158 с.
3. Шуаїбов О.К. «Практикум з охорони праці», Ужгород. – «Говерла».-2008, 279 с.
4. Правила пожежної безпеки в Україні, затверджено наказом МНС України 19.10.2004 року №126.
5. Кулалаєва Н.В., Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д., Ручні та пересувні засоби пожежогасіння: основні типи, будова та безпечне використання. Навчальний посібник. Київ, 2011. – 189 с.
6. Іванова І.В., Заплатинський В.М., Гвоздїй С.П. «Безпека життєдіяльності» навчально-контролюючі тести. – Київ: «Саміт-книга», 2005. – 1148 с.

Додаток 2

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)